

Minister Klimatu i Środowiska

DPN-WJP.0500.3.2026.MZ
4340885.17654826.14334863
Warszawa, 30-04-2026

Odpowiedź na interpelację K10INT16676

Dotyczy: zmian w realizacji Programów ochrony powietrza

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

przekazuję poniżej odpowiedź w zakresie kompetencji Ministra Klimatu i Środowiska.

1. *Czy Ministerstwo Klimatu i Środowiska zamierza w najbliższym czasie zmienić przepisy dotyczące Programów Ochrony Powietrza tak, aby ograniczyć zakres obowiązków nakładanych na gminy?*

W Ministerstwie Klimatu i Środowiska prowadzone są prace mające na celu implementację do przepisów krajowych wymagań dyrektywy (UE) 2024/2881 w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy [1]. W ramach prac legislacyjnych planuje się m.in. zmianę obowiązującego rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych [2] oraz rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza [3], w których określony zostanie zakres danych niezbędnych do uwzględnienia zarówno w nowych POP, PDK oraz planach działania na rzecz jakości powietrza (PDJP), a także w sprawozdaniach okresowym i końcowym z realizacji tych programów i planów. Modyfikacji i ujednoczeniu w skali kraju ulegną także zasady raportowania z poziomu gminnego na poziom wojewódzki, a następnie z poziomu wojewódzkiego na poziom krajowy nowych POP, PDK i PDJP.

W celu wsparcia administracji samorządowej, w ramach planowanych do przeprowadzenia zmian należy wskazać na propozycję włączenia w proces przygotowania PDJP, PDK i PDJP jednostek nadzorowanych i podległych ministrowi właściwemu do spraw klimatu, ale także przygotowanie opinii do projektów ww. planów i programów przez ministra właściwego do spraw klimatu.

Dodatkowo na poziomie krajowym planuje się utworzenie ujednoczonego systemu informatycznego do przekazywania informacji o nowych PDJP, PDK i POP, a także sprawozdań z ich realizacji. Działanie to powinno usprawnić proces przekazywania informacji o prowadzonych działaniach, zarówno z poziomu gminy, jak i z poziomu województwa.

2. *Czy rząd planuje zapewnić pełne finansowanie i przejęcie przez administrację centralną kluczowych zadań wynikających z POP, zamiast obciążać nimi jednostki samorządu terytorialnego?*

Rząd RP nie planuje dokonania zmian w obowiązującym systemie zarządzania jakością powietrza polegających na przesunięciu z gmin na administrację rządową obowiązku

realizacji i pełnego finansowania działań naprawczych wynikających z POP, które są zadaniami własnymi gmin.

Zgodnie z przepisami krajowymi [4], do zadań gminy w szczególności należą sprawy związane z ochroną środowiska i zdrowia, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz, a także dotyczące lokalnego transportu zbiorowego. Dodatkowo przypomnieć należy, że POP i PDK, które są przyjmowane do realizacji w ramach uchwał sejmików województw, stanowią akty prawa miejscowego. To do decyzji administracji samorządowej należy ocena, które działania naprawcze do określenia w ww. dokumentach strategicznych będą adekwatne do zastosowania biorąc pod uwagę źródło przekroczenia norm jakości powietrza. W związku z powyższym, ingerencja z poziomu krajowego w realizację zadań w tym zakresie byłaby niezasadna.

Rząd RP podejmuje działania mające na celu wsparcie realizacji przez gminy zadań w powyższym zakresie. Należą do nich przede wszystkim rozwój i przygotowanie nowych narzędzi finansowych Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), które powinny pozwolić na dofinansowanie działań naprawczych wynikających z POP. Należą do nich przede wszystkim Program Priorytetowy „Czyste Powietrze”, który pozostaje jednym z kluczowych mechanizmów finansowych, wspierających działania na rzecz poprawy jakości powietrza w Polsce. Trwają prace także nad kolejnym naborem w ramach Programu Priorytetowego „Ciepłe Mieszkanie”, który stanowi jeden z kluczowych instrumentów wspierających likwidację wysokoemisyjnych kotłów i poprawę efektywności energetycznej w budynkach wielorodzinnych. W NFOŚiGW, oprócz programów adresowanych bezpośrednio do osób fizycznych, przygotowywane są także we współpracy z funduszami wojewódzkimi działania ukierunkowane na inne podmioty – w szczególności jednostki samorządu terytorialnego, instytucje publiczne oraz przedsiębiorstwa, w celu wsparcia ich w realizacji przedsięwzięć proekologicznych ukierunkowanych na poprawę jakości powietrza w Polsce.

Ministerstwo Klimatu i Środowiska w 2025 r. zleciło przygotowanie i przekazało do stosowania przez urzędy miast, gmin i powiatów opracowanie pn. „*Poradnik dobrych praktyk prowadzenia kontroli palenisk domowych oraz uchwał antysmogowych – praktyczny podręcznik dla gmin o prowadzeniu kontroli*”. Celem Poradnika było przedstawienie ujednoczonych w skali kraju praktycznych wskazówek jak prowadzić kontrole palenisk domowych oraz wykorzystać je do działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza. Poradnik jest także dostępny do pobrania ze strony internetowej Ministerstwa Klimatu i Środowiska [5].

Przygotowaliśmy także narzędzie wsparcia dla samorządów województw w postaci ekspertyzy pn. „*Wytyczne do określenia działań naprawczych w ramach programów ochrony powietrza, planów działań krótkoterminowych oraz planów działania na rzecz jakości powietrza*”. Wytyczne zostały przekazane w marcu 2026 r. do wykorzystania przez samorządy województw w trakcie przygotowania PDJP oraz POP i PDK. Natomiast na przełomie 2026 r. i 2027 r. planujemy przygotować drugą część Wytycznych wyjaśniającą procedurę przygotowania ww. nowych programów i planów.

Dodatkowo, w celu wsparcia administracji samorządowej, MKiŚ podjęło współpracę z Głównym Urzędem Nadzoru Budowlanego w kierunku usprawnienia funkcjonowania Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB) i uwzględnienia potrzeb samorządów w tym zakresie, co realnie przełoży się na jakość przygotowywanych PDJP i POP, a także sprawozdań z ich realizacji. W prace nad projektem CEEB 2.0 zaangażowany został IOŚ-PIB, którego zadaniem będzie wsparcie merytoryczne w zakresie wykorzystania CEEB do raportowania danych emisyjnych.

Proszę o przyjęcie powyższych wyjaśnień.

Z wyrazami szacunku

Krzysztof Bolesta
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Podstawa prawna:

- [1] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/2881 z dnia 23 października 2024 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (wersja przekształcona),
- [2] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (Dz. U. poz. 1159),
- [3] Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 lutego 2023 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz. U. z 2023 r. poz. 350),
- [4] art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, 1436, z 2026 r. poz. 252),
- [5] <https://www.gov.pl/web/klimat/poradnik-dla-gmin-dotyczacy-dobrych-praktyk-prowadzenia-kontroli-palenisk-domowych-oraz-uchwal-antysmogowych>.

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych, KPRM